

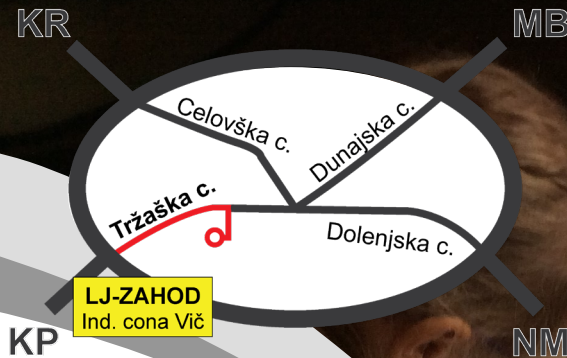
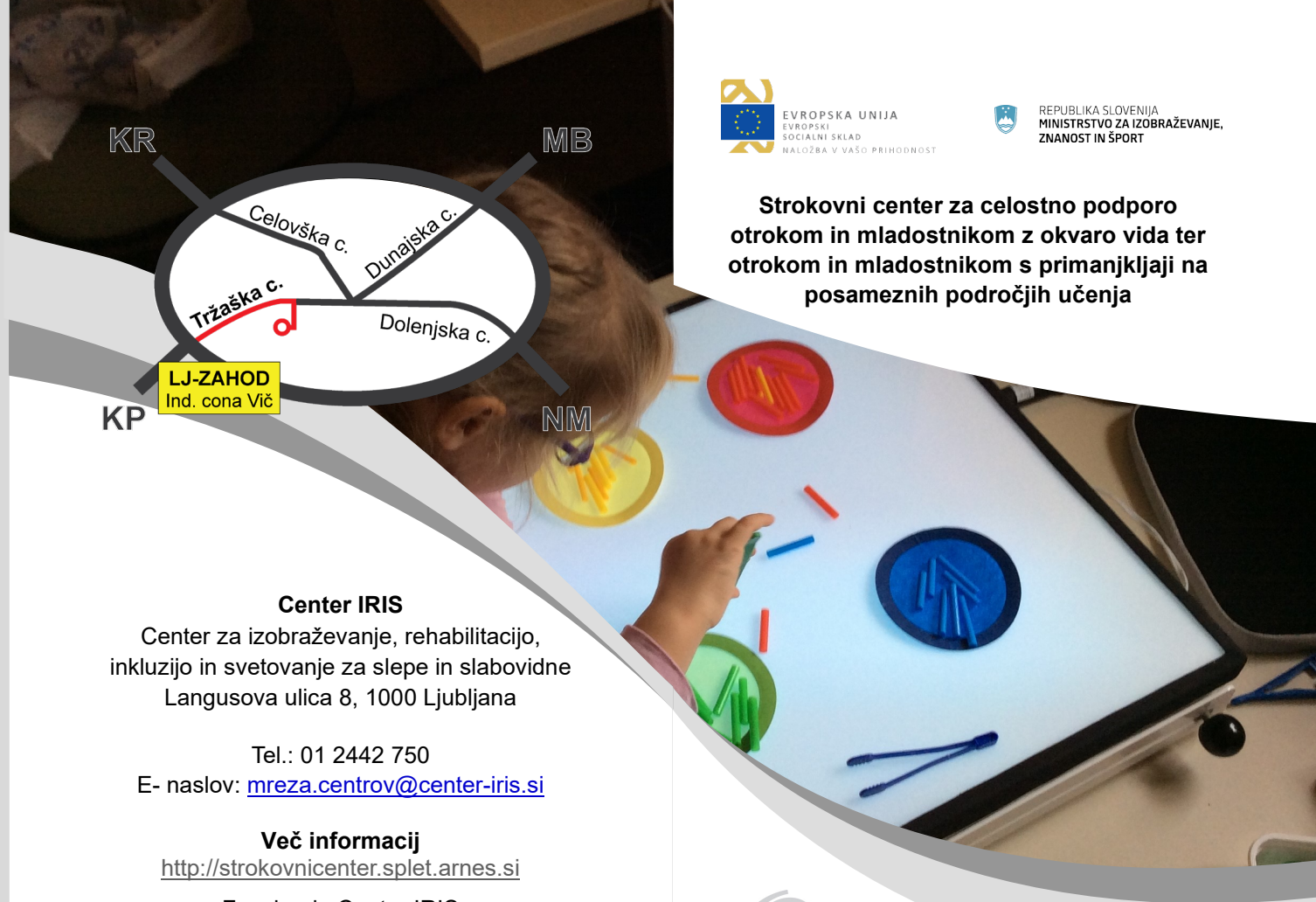
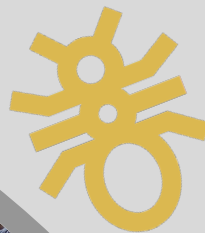
Moj otrok ima potrjen CVI. Kako mu lahko pomagam?

Po zaključeni tiflopedagoški diagnostiki se bo vaš otrok s cerebralno motnjo vida vključil v tiflopedagoško obravnavo na podlagi zapisnika multidisciplinarnega tima (za predšolskega otroka) ter odločbe o usmeritvi (za šoloobveznega otroka). Ker otroci s CVI za učinkovitejše vizualno funkcioniranje potrebujejo prilagojene metode in strategije dela, prilagojeno okolje in kontrolirane vizualne dražljaje, se individualizirani program dela skrbno in smotrno načrtuje.

Nekaj uporabnih povezav:

- <https://strategytosee.com/>
- <https://cviscotland.org/>
- <https://cvisociety.org.uk/>
- <https://littlebearssees.org/>
- <https://cviteacher.wordpress.com/>

Vir fotografij: arhiv Centra IRIS

Center IRIS

Center za izobraževanje, rehabilitacijo, inkluzijo in svetovanje za slepe in slabovidne
Langusova ulica 8, 1000 Ljubljana

Tel.: 01 2442 750

E- naslov: mreza.centrov@center-iris.si

Več informacij

<http://strokovnicenter.splet.arnes.si>

Facebook: Center IRIS

Vodja projekta: Katjuša Koprivnikar
Kordinatorica projekta: mag. Nina Čelešnik
Kozamernik

Vsebino pripravila: Dragana Žunič, dipl. def.,
tiflopedagoginja, dipl. def. oligofrenologinja

September 2020

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Strokovni center za celostno podporo otrokom in mladostnikom z okvaro vida ter otrokom in mladostnikom s primanjkljaji na posameznih področjih učenja

Cerebralna okvara vida (CVI)

Dejavnosti v okviru projekta Strokovnega centra 2017–2020

Kaj je CVI?

Cerebralna okvara vida ali CVI je začasna ali trajna okvara vida, ki je posledica sprememb v razvoju in/ali delovanju možganov oz. posledica motnje prevodnega sistema od mrežnice do možganov ter nezmožnosti možganov, da bi sprejemale in interpretirale slike, ki se prenašajo. Pri cerebralni okvari vida so lahko prizadeti različni deli vidnega sistema. Medtem ko se pri okularni slabovidnosti in slepoti spremembe dogajajo na nivoju oči, je pri cerebralni okvari vida neobičajno vizualno funkcioniranje posledica sprememb na nivoju možganov.

CVI po svoji naravi predstavlja skupek težav vizualnega procesiranja z jasno nevrološko podlago in je pogosto prisoten v drugih skupinah otrok s posebnimi potrebami (otroci s cerebralno paralizo, z motnjo v duševnem razvoju, z motnjo avtističnega spektra, s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, ipd.).

CVI:

- kot samostojna okvara vida, ko so oči popolnoma zdrave in oftalmološki pregled ne pokaže sprememb na nivoju vidnih funkcij in očesnih struktur.
- obstaja hkrati z okularnimi ali okulomotoričnimi težavami oz. z okularno slabovidnostjo in slepoto.
- je prirojen oz. nastane že pred rojstvom otroka.
- pridobljena okvara, ki nastane kot posledica obporodnih težav, poškodbe možganov ter različnih nevroloških in nevrodegenerativnih bolezni v različnih starostnih obdobjih.

Kako prepoznamo in diagnosticiramo CVI?

Če obstaja neobičajno vizualno funkcioniranje otroka ali osebe, ki vključuje značilne vizualno-vedenjske znake:

1. izrazita *preferenca za določeno barvo*, npr. rdeča in rumena;
2. *preferenca za gibajoče se vzorce/tarče*, npr. vetrnice, stroji v obratovanju, vrtavke;
3. *vizualna zakasnitev* oz. zakasneli odziv na vizualni vzorec, ko se otrok z zamikom od nekaj sekund ali minut odzove na igračo, sliko ali drugi vizualni vzorec;

4. *preferenca za določeni del vidnega polja*, npr. otrok opazuje vizualne informacije večinoma le v določenem vidnem polju, oz. zanemarija informacije iz določenega vidnega polja;
5. *nefunkcionalno strmenje*, npr. v svetlobo ali v eno točko, ko otrok deluje odsotno, zamišljeno oz. zagledano;
6. *odsoten ali atipičen refleks mežikanja*, npr. na dotik ali na vizualno tarčo;
7. *odsotnost z vidom usmerjenega poseganja*, npr. okrnjena ali nerazvita oko-roka koordinacija;
8. *težave z vizualno in okoljsko kompleksnostjo*, npr. otroci s težavo prepoznajo in procesirajo vizualne ali okoljske, nevizualne kompleksne informacije;
9. *težave z opazovanjem na daljavo*, npr. igrače, slike in druge vizualne vzorce opazujejo od blizu ali se jim približujejo;
10. *težave z novimi vizualnimi vzorci*, npr. otroci prepoznajo in se odzivajo bolj na znane kot na nove vizualne vzorce.

Poleg zgoraj opisanih 10 vizualno-vedenjskih znakov je za opredelitev cerebralne motnje vida pomembna prisotnost nevroloških motenj in/ali odstopanj v razvoju vidne poti, srednjega živčevja, vidne skorje ter ventralne in dorsalne poti (dr. Gordon Dutton, 2015). Opisane spremembe zanesljivo potrjujejo ali zavrnejo nevrološke diagnostične metode (MRI, UZ glave).

Kaj če pri svojem otroku opazim znake CVI?

Otroka naročite na oceno vizualnega funkcioniranja v Centru IRIS. Ocena bo vključevala oceno:

- vidnih funkcij,
- funkcionalnega vida,
- po CVI Range protokolu za otroke s CVI (dr. Roman Lantzy),
- (po potrebi) višjih vizualno-kognitivnih težav, ki so povezane z ventralno in dorsalno potjo.

Ocena vizualnega funkcioniranja se izvaja v več zaporednih etapah:

- intervju s starši/skrbniki/s posameznikom o vizualnih težavah ali omejitvah pri različnih nalogah vsakdanjega življenja,
- opazovanje otroka v spontanah situacijah,
- neposredna formalna ocena vidnih funkcij in funkcionalnega vida.

Na podlagi ugotovitev ocene (po CVI Range protokolu) se otroci razvrstijo v tri skupine oz. stopnje:

- CVI stopnja I,
- CVI stopnja II,
- CVI stopnja III.

V stopnjo I sodijo otroci z najbolj izrazitimi vizualno-vedenjskimi znaki, v stopnjo III sodijo otroci z minimalnimi odstopanji v vizualnem funkcioniranju. Opisane stopnje vizualnega funkcioniranja otrok s CVI nam dajejo okvir za delo z otrokom. Na stopnji I je glavni cilj razvoj in krepitev bazičnih vizualnih veščin ter vzpostavitev gledanja. Na stopnji II je glavni cilj združiti vid in njegovo uporabo oz. razvijati funkcionalni vid v različnih okoliščinah. Na stopnji III je glavni cilj obravnave odpraviti ali izboljšati preostale karakteristike cerebralne okvare vida.

Vključevanje strategij in prilagoditev, ki jih uporabljamo za razvoj funkcionalnega vida otrok s CVI, v otrokovo vsakodnevno rutino doma, v vrtcu in v šoli, je zelo pomembno.

Ustrezno ter pravočasno izvedena ocena je podlaga za:

- oblikovanje individualiziranega programa za otroka,
- opredelitev rehabilitacijskih področij iz *Razširjenega kurikula*,
- določitev komunikacijskih tehnik,
- potrebne prilagoditve učnega procesa, gradiv in okolja.

Otroci s CVI, ki so vključeni v obravnavo oblikovano na podlagi ugotovitev ocene vizualnega funkcioniranja, redno kažejo pomembno izboljšanje vizualnega funkcioniranja.

Otroka lahko na oceno naročijo starši ali zunanji strokovnjaki, npr. osebni pediater, pediater v razvojni ambulanti, oftalmolog ter drugi strokovnjaki, ki delajo z otrokom.